

В хаті грав музика, легенько, для себе. Дівчата й парубки сиділи на призьбі:

— Не йде нині субітка... ніч не дає.

Подвір'я обмаєне, й обгорода, і невеличка брама на дорогу. Над обгородою і брамою явори. В листві весна цілується з місяцем крізь сон, придурює й чарує, як та дівчина, що нібито спить, а з-поза пальців дивиться на тебе. І повно тих палких очей у тіні, з кожного корчика, з кожного листа моргають чорні брови, вихилюються гарячі уста і дихають та шепотять, аж серце в'яне...

Ксеню Кузьмівну відводить її жених Іван та його два побратими: Василь, стрілець-заводія, та Роман, ворожбит-музика, що як грає, то очі йому вогнем палають, а чорні брови нависають хмарою.

Іван з Ксенею напереді, а ті два за ними.

Другі кури не співали, Великий Віз 1 підходив на середину неба, ліс снував свої казки і стелив тугу на село. Нема тепер сну молодому.

Ідуть мовчки всі четверо. Ксеня зачепила твердою груддю Іванове плече, він обіймив її за стан, аж йойкнула і засміялася, як би жменю срібла розсипав по каміннім помості. Нахилився до її шиї, кров в ній заграла. Відтручувала його, притягаючи за рукав, накивала пальцем і дивилася в очі.

— Скобочеться твоя відданиця, Йване.

— Ая, не звикла ще. Як буйний лошак, що не зазнав зубел.

Побратими стали на розходидорогах під гаєм.

— Ми тут заждемо, а ти підведи Ксеню та вертай живо. Василь та Роман лягли над воровом і позакурювали

люльки, а Іван пішов з Ксенею під ліс.

Там був багатир, старий стрілець, і вона служила у нього. Ліс чорнівся на правім боці, через копанку, і так далеко, що замало було його видко. Тишина чарує сном, а душа не піддається. Хоче видіти, як втвориться рай і зійде на землю. Тота хвиля вже близько — от, от вона, а весняна тишина ще більше упоює сонними чарами. Оба побратими лежать, не піддаються снові, лиш надслухують. Далеко-далеко гуде дзвін. Гуде, дзвонить та йде ближче та й ближче... Виходить з лісу, йде дорогою до них. Так минають хвили. Аж видять побратими — дорогою йде Іван і двигає величезний дзвін в руках перед собою, двигає, аж почервонів, аж сапить. Йде дорогою попри ворів, оба побратими відхиляються набік, аби Іван не впустив на них того тяженького дзвона. Але він перейшов попри них далі дорогою, і дзвін став поволі затихати, вкінці замовк цілком. І через час тою дорогою, що перше, йде знов Іван, але вже без дзвона. Побратими повставали, і всі три вертають домів.

Перед хатою Іван перший сказав до них:

— Підвів я Ксеню, а самому дивно стало, та й тепер так мені, що годі самому. Дивіть, ніч не дає спати. А завтра мелені свята... Побудьте ще трохи. Найдесь ще горівки і тютюну трохи. Для такої одної нові варто і сім днів переспати.

Посідали на обійстю, та й добре їм так було. Молоді літа, щире товариство... Вже другі кури відпіяли, а побратими лежали й думали. Вже ніч ставала на досвітках, аж дивляться — іде дорогою дівчина, йде в хвіртку. Дивляться й очам своїм не вірять — Ксеня. Посхоплювалися, а вона нічого, лиш гейби збудилася зі сну.

Стали випитувати її, та вона попала в лихоманку, дзвонила зубами, оглядалася довкола себе і відтручувала парубків, то знов горнулася до них.

Се сталося з нею таке, чого вона не була гідна збагнути. Сама собі не вірила... Іван підвів її, а звідти ще лиш кілька кроків — та й перелаз, та й хата, але Ксеня станула, обернулася за Іваном, далі рушилася, йде та йде, і тій дорозі кінця нема. Дзвін якийсь у лісі гуде-гуде. Йде вона, а той дзвін все гуде. Ще тепер у вухах її дзвонить. Аж на дорозі за гаєм стямилася, але не вертала вже додому, лиш тут зайшла... А блудила вона по папоротних полянках, по горбках, як по городах, і по барвінкових урочищах, яких ні в казці нема, і такі там дива були, як у сні...

Тепер стиснуло її під серцем, вона стала хлипати і похилилася на землю.